

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli den 17 April 1883, kl. 6 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser rörande bevakning af varufordran i konkurs.

Lag-Utskottet afgifver härmed utlåtande öfver en inom Andra Kam-maren af Herr *Eric Albert Lundblad* afgifven och till Utskottet hänvisad motion, N:o 34, deri, på åberopade skäl, hemställes, att Riksdagen måtte besluta att ingå till Kongl. Maj:t med begäran, att Kongl. Maj:t täcktes inkomma till Riksdagen med förslag till ändring i konkurslagen i det syfte, att borgenär, hvilkens fordran uti konkursbo grundade sig på räkning för varor med rabattberäkning vid kontant liqvid inom viss tid, ej skulle ega rätt att för denna sin fordran bevaka mer än nettobeloppet.

Det torde icke kunna förnekas, att den af motionären åsyftade, nu-mera allt vanligare vordna affärspraxis af varuförsäljning mot betalning på viss tid, med hög, till 20 à 30 procent och för viss vara ända till öfver 60 procent uppgående rabatt vid utfäst kontant liqvid eller liqvid inom kortare tid, kan i det fall, att köparen, innan han betalt skulden, före eller efter för-fallodagen afträder sin egendom till sina borgenärers förnöjande, föranleda dertill, att säljaren genom utdelning i konkursen får full betalning för verk-liga värdet af sålda varan och stundom derutöfver, allt på öfrige borgenärers bekostnad. Under det att konkursförfarandet just afser att lemna alla icke förmånsrätt egande borgenärer, hvilka behörigen bevakat sina fordringar, lika rätt; blir dylik fordran i sjelfva verket *i konkurs prioriterad* — hvilket ock i allmänhet torde vara enda afsigten, såsom tydligen framgår deraf, att, äfven om betalning icke sker å utsatt tid, endast lärer beräknas vanlig ränta å rabatterade beloppet och det högre beloppet icke utkrävas i annan hän-delse än vid konkurs. Omförmälda rabattsystem, som sålunda hufvudsakligen måste anses hafva tillkommit för att i alla händelser betrygga utbekommande

Bih. till Riksd. Prot. 1883. 7 Saml. 20 Häft.

af full betalning för den lemnade varan, innebär därför ett kringgående af konkurslagens anförda grundsats om lika rätt för alla oprioriterade, ett kringgående, hvilket det följaktligen blir en uppgift att, der så ske kan, söka stäffa. Härigenom skulle ock i någon mån hinder kunna läggas för utvecklande af det osunda kreditsystem, som består i längre tids kredit på utborgade varor.

Det har nu visserligen inom lagskipningen ifrågasatts, att, åtminstone då procenttalet å rabatten vore särdeles högt, villkoret af rabatt vid betalning inom viss tid, i sjelfva verket innebure, att, i händelse liqvid ej erlades å förfalldagen, varorna skulle gäldas med ett belopp, som med det höga procenttalet öfversteg deras eljest antagna värde och det för dem fordrade försäljningspris, och att det sålunda stadgade äfventyret vore att hänföra till sådant vite för försummad betalning, som enligt 9 kap. 6 § Handelsbalken, sådant nämnda lagrum lyder i förordningen den 11 Augusti 1815, skulle anses ogildt; men en sådan mening har icke af domstolarne delats.

Då icke heller stadgandena i gällande konkurslag om beedigande af bouppteckning, om gäldenärs skyldighet att gifva borgenärerna, deras gode män eller syslömän de underrättelser om konkursboets tillstånd och tillhörigheter, som af dem äskas, eller om borgenärs skyldighet att, der så ifrågasättes, sin fordran med ed fästa, synas innebära några garantier mot missbruk af dylikt rabatterande, enär mången gäldenär och borgenär torde anse sig i förevarande fall kunna fästa riktigheten af skulden eller fordran till det icke rabatterade beloppet med sin ed, lärer endast den utväg återstå att låta lagstiftningen ingripa.

Utskottet får därför, med anledning af motionen, föreslå,

att Riksdagen ville för sin del antaga följande

Lag angående tillägg till § 117 i Konkurslagen den 18 September 1862.

Härigenom förordnas, att till § 117 i Konkurslagen den 18 September 1862 skall läggas ett nytt moment med ordningsnumret 1, samt att följaktligen nämnda § skall erhålla följande lydelse:

1 mom. *Fordran, som grundas å utborgning af varor, må ej, om priset bestämts olika med hänsyn till olika betalningstider, beräknas vid utdelning i konkurs till högre belopp i kapital, än det lägst bestämda priset.*

2 mom. För fordringar, hvarå ränta är utfäst eller eljest lagligen eger rum, upphöre, emellan fordringsegarne inbördes, ränteberäkning från den dag, offentlig stämning

gafs, der ej boet förslår till gäldande af ränta å alla bevakade fordringar, utom böter. Räcker boet dertill; då beräknas å fordran, för hvilken ränta ej är utfäst och viss betalningstid ej heller bestämd, ränta efter fem för hundra om året från den dag, den offentliga stämningen gafs.

3 mom. Utgår fordran med förmånsrätt; njutes derå full ränta till den dag, som för utdelning bestämmes, der borgenären ej dessförinnan fått uppbära betalning; dock gälle ej i in-tecknad fastighet förmånsrätt till ränta, som upplupit före den dag, offentliga stämningen gafs, för längre tid än tre år. Är för fordran, hvarom nu sagdt är, ränta ej utfäst och viss betalningstid ej heller bestämd; varde ändå ränta till fem för hundra om året derå beräknad från den dag, den offentliga stämningen utfärdad blef.

4 mom. För fordran, som eljest ej förfallen vore, må utdelning eller qvittning i konkurs ske: skall ränta ej gäldas före förfalldagen; beräknas utdelningen å det belopp, som efter en räntefot af fem för hundra om året utgör sådan fordrans värde den dag, då offentliga stämningen gafs, eller, der fordran utgår fullt eller med förmånsrätt, den dag, som för utdelning bestämd är, om betalning dessförinnan ej fått uppbäras.

Denna lag skall icke blifva gällande i de konkursmål, som göras anhängiga före utgången af år 1883.

Stockholm den 17 April 1883.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservationer:

af Herrar *Forssell*, *Grefve Mörner* och *Fröberg*, hvilka ansett motionen hafva bort afstyrkas.
